Ner 232. ROK 1841. PONIEDZIAŁEK 11 PAŹDZIERNIKA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztéry, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Placydy i Germana.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Dobromiła.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rozne uwagi
	6	26" 11''' 668	+ 7° 8	2''' 90	Pł Zachodni Wicher	Pogoda z Chmurami	
8	2	27 0, 319	+ 13, 8	3, 16	Pn Zachodni słaby	"	
	6	1, 254	+ 16, 8	3, 34	Pł Zachodni słaby	Pochmurno	Deszcz

Wiadomości krajowe.

— KRAKÓW. —

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 7 do dnia 8 Października.

Plinkiewicz Jan, ob., Ropelewski Konstanty ob., Borycki Leon, Wodzicka Zofia hr., z Polski; — Godefroi Karol ob., Barański Franciszek ob., Dąbski Alaxander ob., Bogusz Stanisław, Łubiecki Hippolit ob., Jabłoński Wacław, Jabłoński Stanisław ob., z Galicyi; — Horward Rainhold, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Gagatnicki Józef ob., Pokłękowski Eugeniusz, Lazareff Piotr, Batarin Mikołaj, do Polski; — Dwernicka Marya ob., do Galicyi.

Pan Franciszek Borelowski otrzymał od Senatu Rządzącego pod dniem dzisiejszym nominacyą na komornika sądowego z przeznaczeniem mu miasta Chrzanowa w okręgu za miejsce do urzędowania.

Wiadomości zagraniczne.

— *Paryż 20 Września.* —

Przedmieście St. Antoine i plac Chatelet, zostawały w niezachwianéj spokojności. Gwardya narodowa przykładała się do utrzymania spokojności.

Wielki pieczętarz, minister sprawiedliwości i wyznań, przedstawił królowi adres które mu zostały przysłane z okoliczności zamachu z dnia 13 września, przez:

Biskupa z Nantes.
Sąd królewski w Lemoges.
Trybunał pierwszéj instancyi w Chalons-sur-Marne.
Trybunał pierwszéj instancyi z Proviens i z Neufchatel.

Sąd parów zgromadził się dziś w galeryi obrazów, dla rozważania postanowienia królewskiego z dnia 13 bieżącego miesiąca, które mu poruczyło roztrząśnienie processu o zamach przeciw xięciu Aumale. Po krótkich roztrząsaniach sąd uznał się stósownym do rozstrzygnienia téj sprawy, i mianował komissarzy instrukcyjnych, pp. barona de Freville, de Ricard, margrabiego d'Audiffret, wicehrabiego Simeon de Cambaceras, marszałka hrabiego Valeé, barona Zaugiacomi, hrabiego de Dondy Odier, barona Feutrier, baron Freteau de Peny i vice admirała Halgan. Posiedzenie zamknięte zostało o godzinie 3ciéj. Marszałek Soult, ministrowie oświecenia publicznego, skarbu i sprawiedliwości, byli obecnemi na tém posiedzeniu.

Otrzymaliśmy z Clermont-Ferrand list, z którego przytaczamy następujący wyjątek:

»Wczoraj dnia 16 uwięziono znowu kilka osób. Jeden powóz z więźniami odjechał do Reims. Trzy inne powozy przybyły tu z Chauriat, i przywiozły sprawców niespokojności, które tam miały miejsce przed kilku dniami. Czteréj żołnierze i dwaj chłopcy krawieccy umarli z ran poniesionych przy tych rozruchach«.

Postanowieniem z dnia 14 września prefekt pan Herault, unieważnił deklaracyą rady municypalnéj w Montpellier, protestującą przeciw sposobowi spisywania budynków, oświadczając zarazem iż ta rada przestąpiła prawne granice swojéj działalności, i obraziła prawa, które jéj zabraniają wszelkiéj protestacyi.

Czytamy w *Temps*. Policya zwiedzała dziś wszystkie prawie warsztaty fabrykantów broni, dla przekonania się, czy wydane względem tych zakładów rozporządzenia są należycie dopełnione, czy zamki palnych broni są odjęte, i t. p. W tym przeglądzie zabrano wiele lasek z sztyletami. To są środki, które najskuteczniéj mogą utrzymać porządek. Rząd jest dostatecznie zawiadomionym i może się mieć na baczności.

— *Dnia 22 Września.* —

Wzburzenie w Paryżu na ten raz zdaje się, że już się ukończyło. Wczoraj wieczorem zbiegowiska zupełnie ustały i na wszystkich punktach stolicy panuje zupełna spokojność.

Gazette de Tribunaux, któréj podania we wszystkiém, co się tycze prawodawstwa, mogą być uważane za współurzędowe, zawiera dziś co następuje: »Niektóre dzienniki doniosły, że gabinet w skutku ostatnich wypadków przygotowuje na następujące posiedzenia mnóztwo nowych projektów do prawa. Zdaje się istotnie że gabinet dał do zrozumienia, iż zamierza przedłożyć izbom dwa projekta do praw, to jest jeden, aby w naszych posiadłościach afrykańskich, stósownie do art. 17 prawa karnego, naznaczyć miejsce do deportacyi, a drugi, aby cofnąć modyfikacyę, która przez prawo z dnia 15 kwietnia 1832 zaprowadzoną została w 88 i 89 artykule prawa karnego, względem zamachu i spisku, i aby pierwiastkowy text przywrócić.«

Taż gazeta donosi, że w poniedziałek u jednéj odźwiernéj przy ulicy Charanne, przedsiewziętém zostało przeszukanie mieszkania, gdzie znaleziono wielką ilość broni i amunicyi. Kobieta, która posiadała te wszystkie przedmioty została uwięzioną i pod oskarżeniem wspólnictwa w zamachu 13 września, zaprowadzono ją do Conciergerie.

Dzienniki nie wspominają już prawie o Quenissecie; znajduje się on dotąd w Conciergerie i codziennie badany jest przez pana Franc Carré i kilku parów.

Z 1,200,000 mieszkańców Paryża i jego okręgu 900,000 nie może się obawiać spisu, a ci należą właśnie do najmniéj opodatkowych, pozostałe 300 000 których istotnie nowy spis dotyka, należą do klas bogatych. Srednia przeto i uboga klasa zyskać tylko może na tem rozporządzeniu.

Moniteur parisien tak mówi w tym samym przedmiocie: »W Paryżu nie ma może dwóch małych domków któreby nie płaciły należnych podatków. Ale za to przekonano się, że mnóztwo wspaniałych gmachów podano na 30—40 okien, a które mają ich przynajmniéj 150. Tuż pod Paryżem znaleziono zamek, który od 60 okien opłaca podatek a ma ich 300. — Z tego okazuje się najprzód jak zupełnie bezrozumne były wszystkie wzburzenia przeciw spisowi, a powtóre z jak karogodném zaniedbaniem pobierano dotychczas podatki. Nie dość natém, okazuje się, że coś gorszego, niż zaniedbanie kierowało dotychczas na téj drodze, bo właśnie domy najbogatszych i najznakomitszych osób nie opłacały tyle ile powinny.

Podług listów z Genui 11 b. m. król sardyński podpisał już postanowienie względem przywrócenia inkwizycyi, ale dzięki wpływowi ministrów, postanowienie to napowrót zniesioném zostało.

Przykrą jest to okolicznością dla Francyi, że znajdujący się w jéj granicach zbiegowie hiszpańscy, nie korzystają prawie zupełnie z udzielonéj im przez rejenta amnestyi. Tylko 500 żołnierzy przeszło dotychczas przez granicę pyrenejską a 7000 pozostało nam jeszcze, jako niepotrzebny ciężar.

— *Londyn 18 Września.* —

Wczorajsze posiedzenie parlamentu w sposób niezbity dowiodło silnéj i pewnéj postawy nowego gabinetu. Lord John Russel dniem pierwéj oświadczył, że atakować będzie gabinet z powodu jego zamiaru odroczenia parlamentu i wystąpienia dopiero na przyszłych posiedzeniach z swemi planami, tymczasem przy samym wstępie wczorajszéj mowy widział się zmuszonym przyznać że środki nowego rządu i nominacye tyczące się najdrażliwszéj części państwa, to jest Irlandyi, są chwalebne. Tylko z powodu odwołania rozpraw względem prawodawstwa zbożowego mógł odważyć się poganić gabinet, ale i ten zarzut mógł być łatwo zbitym przez sir Roberta Peel, bo gabinet wigowski przez całe pięć lat i jeszcze przed kilku miesiącami zupełnie był zadowolonym z teraźniej-

szego prawa zbożowego. Lord Russel mimo wezwania sir Roberta Peel nie odważył się wnioskować mocyi, przeciw zamiarom gabinetu względem odroczenia do przyszłych posiedzeń téj kwestyi. Tym sposobem, te ważne okazujące niemoc opozycyi rozprawy, przeszły bez śladu i zapewnie w dniu 2 października parlament zostanie odroczony do lutego aby sir Robertowi po otrzymaniu potrzebnych dla służby bieżącéj kredytów, zostawić czas do zaprojektowania środków do pokrycia okazanego dotychczas niedoboru dochodów, w ilości półtrzecia miliona f. st. tudzież deficytu przeszło pięciu milionów, i innych modyfikacyi dotychczasowego zarządu.

— Dnia 22 Września. —

Podług *Morning Chronicle* parlament ma być w dniu 12 października odroczony.

Courier czyni uwagi nad mową lorda Palmerston, który na jednem z poprzednich posiedzień broniąc swojéj polityki oświadczył, iż w Hamburgu uzbraja się sześć okrętów do handlu niewolnikami, i że z tego powodu będąc jeszcze ministrem, musiał za pośrednictwém admiralicyi wydać stosowne rozkazy krążącym okrętom angielskim. »Obojętném jest, mówi *Courier*, czy to faktum jest prawdziwém lub nie, ale to pewna, że północna Ameryka, Texas, Kuba i Brazylia prowadza na obszerną skalę handel niewolnikami i że wszystkie ustąpienia Anglii nic niepomogły. Również małe owoce przyniosła wyprawa angielska do Syryi, bo mimo wszystkich wydatków i rozlewu krwi, panuje tam większe jeszcze zamięszanie niż kiedykolwiek, a stosunki handlowe Anglii, przez ciemięztwa podrzędnych ajentów jeszcze są bardziéj ścieśnione. Podobnież na traktat handlowy z Austryą wydano tylko niepotrzebnie pargamin i wosk. Najgorzej wychodzi z tego dr. Bowring który za swoje raporta podług doniesień urzędowych otrzymał 17,000 f. st., a któremu *Courier* zarzuca, że się w cale nie zna na stosunkach handlowych.

Onegdaj odbyło się w Sonthwark zgromadzenie przeciw prawu zbożowemu, na którym bardzo było burzliwie. Postanowiono podać petycyę do parlamentu. Żaden z znaczniejszych mówców nie zabierał głosu.

Podług *Willshire Independant*, nędza w tém hrabstwie jest tak wielką, że ludzie nocą udają się w pole i kradną zboże.

— Havre 19 Września. —

Wyprawa jesienna przeciw Abd-El-Kaderowi w tych dniach się rozpoczęła. Francuzcy mieszkańcy Algeryi czekają końca jéj z trwożną niecierpliwością, są oni przekonanemi, że ona nieskończenie wielki wpływ wywrze na los kolonii. List jeden z Algieru zapewnia, że jenerał Bugeaud powiedział: Jeśli najpóźniéj wyprawa przyszłéj wiosny stanowczego rezultatu nie przyniesie, wtedy nie można się spodziewać utrzymania się kolonii. W istocie łatwo pojąć, że niepodobna aby Algier był dłużéj grobem dla kwiatu młodzieży francuzkiéj, i setnych milionów. Zdaje się także, że gabinet francuzki, czeka tylko sposobności aby się wydobyć z pod przesądu narodowego, który pragnie podboju Afryki za jakąbądź cenę. Jeśli przeto niezmierne przesilenia tegoroczne nie doprowadzą do stanowczego wypadku, i jeśliby się pokazało, że i na przyszłą wiosnę wypadłoby zacząć na nowo pracę Danaid, przypuszczać można, że Francya odstąpi od przedsięwzięcia wytępiania. Zdaje się prócz tego, że jenerał Bugeaud przy swojéj następującéj wyprawie obok potęgi żelaza liczy także na dzielność złota, które już nieraz z korzyścią nie tylko przeciw naczelnikom pojedynczych pokoleń ale nawet przeciw namiestnikom Abd-El-Kadera było używane.

— Madryt 11 Września. —

Ciągłe jeszcze umysły są tu zajęte obawami obcéj interwencyi. Niekiedy śmieszne tu objawiają się zdania, w tutejszych dziennikach względem stosunków obcych mocarstw.

Jeden ministeryalny wczorajszy dziennik wzywa rząd, aby użył nadzwyczajnych środków przeciw coraz zuchwaléj występującym moderatystom, ponieważ ocalenie państwa jest najwyższém prawem i potrzeba koniecznie utrwalić skutki powstania wrześniowego. Więcéj pożądanem byłoby atoli, aby rząd zwrócił swoją baczność na coraz szerzące się rozboje po gościńcach; dzienniki zapełnione są teraz zawsze opisami mordów, obdzierań, kradzieży, napaści na dyliżanse i t. p. Nawet w blizkości stolicy niepewność dróg doszła do tego stopnia, że rząd ujrzał się nakoniec zmuszonym, rozstawić na wszystkich drogach w odległości 15 do 20 leguas, oddziały żołnierzy.

Prezes rady oświadczył już sprawującemu interesa francuzkie w sposób zupełnie stanowczy, iż korespondencya między królową Krystyną i jéj dostojnemi córkami jedynie może być prowadzoną za pośrednictwem poselstwa hiszpańskiego w Paryżu. Przytém opiekun córek królowéj ma czytać wszystkie obostronne listy i baczyć aby delikatne ich umysły nie zostały przez skryte intrygi fałszywie skierowanemi.

— *Lizbona* 13 *Września.* —

Papież i mocarstwa północne przysłały już uwierzytelnionych posłów do naszego dworu i co chwila spodziewamy się przybycia kilku z nich.

Ajent dyplomatyczny cesarza marokańskiego opuścił Lizbonę, otrzymawszy 30,000 dolarów na rachunek pretensyi cesarza.

Gerylasy ciągle się wzmagają w Algarbii i mają teraz za dowódzcę pułkownika hiszpańskiego. Mnóztwo mieszkańców oddala się z Lizbony aby się z nim, albo z jenerałem Narwaez połączyć, który w Gibraltarze werbuje na stronę byłéj rejentki hiszpańskiéj.

— *Neapol* 14 *Września.* —

Listy z Aquila (w górach Abruzzo) donoszą o zaszłych tam niespokojnościach, ale o ich szczegółach nic dotychczas nie wiemy. Zdaje się, iż korzystano z chwili w któréj wszystkie oddziały wojska zgromadzone są w stolicy. Komendant w Aquila pułkownik Tomfani został wraz z żołnierzem stojącym na straży w jego mieszkaniu, zamordowany. Zdaje się jednak, iż spokojnosć została już przywróconą. Być może, że tylko osobista zemsta była powodem wspomnionego morderstwa.

Z Rzymu piszą w przedmiocie tychże niespokojności. »Zapewnie doniesiono już z Neapolu szczegóły niespokojności, które w dniu 8 b. m. wybuchły w mieście Aquila, i które tu w pierwszéj chwili obudziły niejakie obawy, ponieważ wiedziano, że w tym dniu wszystko wojsko ztamtąd miało się udać do stolicy, z powodu wielkiéj uroczystości Madonny di Piedigrotta. Tutejszy rząd z przezorności wysłał natychmiast oddział wojska do Ruti, i wzdłuż granic prowincyi Abrazzo ulteriore. Teraz gdysmy się dowiedzieli, że te rozruchy nie miały wcale politycznego charakteru, jesteśmy już uspokojeni. Podług ostatnich raportów wszystko już powróciło do zupełnego porządku, ale jakkolwiek powszechnie usiłują przedstawić całe to zdarzenie, jako nic nie znaczące, skutki jego dość są ważne, albowiem komendant, jeden żołnierz i jeden cywilny urzędnik życie postradali.

— *Stutgart* 27 *Września.* —

Dzisiejszy dzień urodzin króla rozpoczyna uroczystość 25-letniego panowania J. K. Mci, która trwać będzie do 2 października, wydawany tu dziennik *der Deutsche Courier* wydany dziś został w wspaniałym formacie i drukowany złotem, zawiera on dokładny przegląd wszystkiego co zaszło przez 25 lat panowania naszego króla i we wstępie tak się wyraża:

»Wydając dziś z powodu uroczystości jubileuszowéj naszego ukochanego i szanownego monarchy, ozdobny, złotem drukowany numer, nie możemy wybrać na treść jego godniejszego przedmiotu jak treściowe ale ile możności dokładne zebranie najważniejszych w y p a d k ó w p i e r w s z y c h 25 l a t p a n o w a n i a J. K. M o ś c i K r ó l a W i l h e l m a W i r t e m b e r s k i e g o. Miłość jaką swobodny, uszczęśliwiony przez niego lud pała dla ojca ojczyzny, przemawia przy téj uroczystości przez sto tysięcy języków. Mamyż królowi złożyć tylko haracz hołdów które powszechne uczucia wyrażają? Najsprawiedliwsza wdzięczność, najszczersza miłość i uszanowanie w wyrażeniach swoich daleko są niższemi od spokojnego, prawdziwego przedsta wienia faktów. Obecny stan praw, administracya, najważniejsze ustawy we wszystkich gałęziach służby państwa, i dla wszelkich stosunków życia obywatelskiego, organizacya wszystkich władz państwa, porządek i kwitnący stan finansów, umniejszenie i sprawiedliwy rozdział podatków, postęp rzemiosł, handlu, a mianowicie rolnictwa, ale przedewszystkiem bezpieczeństwo pod tarczą praw jakiego nie wiele krajów używa, są dziełem naszego króla. Mniemamy przeto, że najlepiéj obchodzić będziemy tę narodową uroczystość, przedstawiając czytelnikom tego dziennika w krótkich rysach obraz tworzącéj, ożywiającéj całą budowę państwa, osłaniającéj swoją opieką wszystko co jest dobre, szlachetne i pożyteczne ręki naszego króla, aby każdy z naszych ziomków wznowił w swojéj pamięci dobrodziejstwa, które kraj nasz winien jest swemu monarsze, i aby cudzoziemcy, którzy może tylko w ogóle wiedzą, jak drogi dar otrzymaliśmy od opatrzności w osobie naszego monarchy, dowiedzieli się także dla czego swobodny szlachetny lud, występuje z taką miłością, z takim zapałem ku swemu władzcy i cieszy się z wielkich dzieł jego.«

Z powodu obchodu jubileuszu rządów króla Wilhelma, wybitą będzie srebrna moneta, która na głównéj stronie mieć będzie popiersie króla otoczone laurowym i dębowym wieńcem, a na odwrotnéj stronie napis: »*zur Feier 25 jähriger Regirung*« i odpowiedni obraz, a pod nim zaś dzień doroczny wstąpienia na tron. 30 października 1841. Ta moneta wydaną będzie w wartości jednego złotego, ktora wypisaną będzie na obwodzie.